

VILNIAUS R. MAIŠIAGALOS VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus r. Maišiagalos vaikų lopšelyje-darželyje (toliau – lopšelyje-darželyje) tvarkos aprašo (toliau – tvarkos aprašas) paskirtis – padėti lopšeliui-darželiui užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, emociškai ir fiziškai saugi.
2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą lopšelyje darželyje.
3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 3.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 3.2. kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, auklėtojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;
 - 3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.
4. Visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai (vaikai, administracijos atstovai, auklėtojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su lopšelio-darželio patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka.
5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos patyčių formoms apibūdinti:
 - 5.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):
 - 5.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

- 5.1.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
- 5.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
- 5.1.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt. darbuotojų tarpe.
- 5.2. **patyčias patiriantis vaikas** – vaikas iš kurio yra tyčiojama;
- 5.3. **besityčiojantysis** – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;
- 5.4. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, auklėtojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ugdytinis (-iai);
- 5.5. **patyčių stebėtojas** – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias;
- 5.6. **patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis lopšelio-darželio bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, auklėtojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;
- 5.7. **patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant ugdytinių tėvus (globėjus);
- 5.8. **patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos lopšelyje-darželyje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinių geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinių tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.
6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi lopšelio-darželio administracija, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių auklėtojai, o ją vykdo visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai.
8. Lopšelio-darželio administracija yra atsakinga už tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatų pristatymą lopšelio-darželio bendruomenei.

9. Tvarkos aprašo įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip trys atsakingi asmenys (toliau – Vykdyto grupė). Lopšelio-darželio direktorius jais paskiria Vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:
 - 9.1. inicijuoja anoniminę lopšelio-darželio bendruomenės apklausą ir apibendrina jos rezultatus;
 - 9.2. surenka apibendrintus duomenis iš auklėtojų dėl lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per metus);
 - 9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;
 - 9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;
 - 9.5. teikia siūlymus lopšelio-darželio administracijai dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo lopšelyje-darželyje, lopšelio-darželio darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;
 - 9.6. teikia siūlymus lopšelio-darželio administracijai dėl tvarkos aprašo tobulinimo;
 - 9.7. atlieka kitus tvarkos apraše numatytus veiksmus.
10. Auklėtojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, auklėtojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:
 - 11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
 - 11.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, elgesio taisykles;
 - 11.3. esant pagalbos vaikui sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus), lopšelio-darželio darbuotojus), ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
12. Pedagogų, administracijos, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:
 - 12.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

- 12.2. įvertina grėsmę darbuotojui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);
- 12.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių, kitus galimai svarbius faktus ir pildo pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr. 1) ir teikia ją Vykdyimo grupės pirmininkui, jam nesant – pirmininko pavaduotojui;
13. Užpildytą formą priėmęs asmuo registruoja ją Patyčių registracijos žurnale.
 - 13.1. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį;
 - 13.2. esant sudėtingesnei situacijai inicijuoja Vykdyimo grupės posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį.
14. Auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:
 - 14.1. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus), esant poreikiui kviečia vaikų tėvus dalyvauti pokalbiuose;
 - 14.2. atlieka kitus tvarkos apraše numatytus veiksmus.
15. Auklėtojas, nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniai patyčių atvejui, kreipiasi į Lopšelio-darželio vaiko gerovės komisiją ir/ar administraciją ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.
16. Lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija įvertinus turimą informaciją:
 - 16.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
 - 16.2. informuoja lopšelio-darželio administraciją apie esamą situaciją;
 - 16.3. atlieka kitus lopšelio-darželio tvarkos apraše numatytus veiksmus.
17. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti lopšelio-darželio administraciją, kuri imasi lopšelio-darželio tvarkos apraše ar kituose lopšelio-darželio dokumentuose numatytų veiksmų.
18. Lopšelio-darželio administracija ar auklėtojas nukreipia vaiką ir jo tėvus (globėjus) į Savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Visi dokumentai, esantys ugdytinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su ugdytiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti ugdytinio teises ir teisėtus interesus.
-

VILNIAUS R. MAIŠIAGALOS VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

(Pranešimo data)

Ugdymo įstaigos pavadinimas Vilniaus rajono Maišiagalos vaikų lopšelis-darželis

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); ▪ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas, atstumiamas; ▪ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.); ▪ Kiti pastebėjimai (įrašyti) 	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas?	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, patyrusio patyčias, vardas, pavardė, amžius, grupė	
Vaiko (-ų), kuris (-ie) tyčiojosi vardas (-ai), pavardė (-ės), amžius, grupė	
Vaiko (-ų), stebėjusio (-ių) vardas (-ai), pavardė (-ės), amžius, grupė	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Lopšelio-darželio pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio planas su:

Vaiku, patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais lopšelio-darželio darbuotojais:	
Kita (įrašyti)	